

УДК 340.12 : 347

<https://doi.org/10.32703/2663-6352/2025-2-18-152-159><https://orcid.org/0000-0003-2627-8871>**Добкіна Катерина Робертівна**

Доктор юридичних наук, професор,

Заступник директора Навчально-наукового інституту

управління, технологій та правових наук

Національного транспортного університету

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІДУЦІАРНОЇ ЮРИДИЧНОЇ КОНСТРУКЦІЇ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД

Анотація: у статті досліджені актуальні питання структурно-функціональної характеристики фідучіарної юридичної конструкції згідно цивільного законодавства України. Визначені сутність, ознаки та функції юридичних конструкцій. Наведені дефініції «юридична конструкція», «довірчі правовідносини», «довірча власність», «фідучіарний правочин», «фідучіарні обов'язки». Проаналізовані історичні аспекти розвитку довірчих правовідносин; особливості правового регулювання засвідчення на підставі договору управління майном можливості виникнення в управителя права довірчої власності на отримане в управління майно. Досліджена фідучіарна юридична конструкція права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання.

Акцентовано увагу на тому, що право довірчої власності на отримане в управління майно виникає на підставі договору управління майном, на відміну від довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання, підставою виникнення якого є договір про встановлення довірчої власності.

Проаналізовано, що закріплене в нормах національного законодавства право довірчої власності є речовим, оскільки передбачає перехід речово-правового титулу на майно від установника довірчої власності (довірчого засновника) та відповідно набуття довірчим власником «цільового» права власності, яке підлягає поверненню після того як мета договору буде досягнута.

Визначені законодавчо закріплені фідучіарні обов'язки посадових осіб виконавчого органу та наглядової ради юридичної особи.

Зроблено висновок, що юридичні конструкції полегшують сприйняття та вивчення певних правових явищ, узагальнюють широкий спектр випадків юридичної практики. Констатовано, що довірча власність являє собою особливий вид права власності, яка регламентується нормами Цивільного кодексу України, законодавством у сфері управління цінними паперами, управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю та ін. Акцентовано увагу на змінах внесених до Цивільного кодексу України у 2019 році, які закріпили можливість передачі майна на праві довірчої власності не лише в управління, а й у забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором. Узагальнено, що визначення у Цивільному кодексі України фідучіарних обов'язків дбайливості та лояльності є важливим і прогресивним кроком у процесі реформування відповідних правовідносин. Водночас внесені зміни поки що не забезпечують повної та достатньої правової регламентації, а радше формують підґрунтя для подальшого вдосконалення законодавства у цій сфері.

Ключові слова: довіра, власність, довірча власність, фідучіарій, траст, фідучіарні правовідносини, довірчий власник.

Abstract: this article examines current issues related to the structural and functional characteristics of the legal fiduciary structure under Ukrainian civil law. The essence, characteristics, and functions of legal structures are defined. Definitions of «legal structure»,

«fiduciary relationship», «trust», «fiduciary transaction» and «fiduciary duties» are provided. The article analyzes the historical aspects of the development of fiduciary relationships and the legal regulation of the possibility of a manager acquiring a right of trust ownership over the property received for management based on a property management agreement. The article examines the fiduciary legal structure of the right of trust ownership as a means of securing the fulfillment of an obligation.

It is emphasized that the right of trust ownership over the property received for management arises on the basis of a property management agreement, in contrast to trust ownership as a means of securing the fulfillment of an obligation, the basis for which is the agreement establishing the trust.

It is analyzed that the right of trust, enshrined in national legislation, is a property right, as it provides for the transfer of property title to the property from the founder of the trust (the trustee) and, accordingly, the acquisition by the trustee of a «target» right of ownership, which is subject to return as the purpose of the agreement will be achieved.

The legally enshrined fiduciary duties of officials of the executive body and supervisory board of a legal entity are defined.

It is concluded that legal constructs facilitate the understanding and study of certain legal phenomena and summarize a wide range of legal practice. It is established that trust ownership represents a special type of property right regulated by the provisions of the Civil Code of Ukraine, legislation in the field of securities management, property management in housing construction and real estate transactions, etc. Attention is focused on the amendments made to the Civil Code of Ukraine in 2019, which established the possibility of transferring property under a trust not only for management but also to secure the fulfillment of obligations under a loan agreement. It is concluded that the enshrinement of fiduciary duties of care and loyalty in the Civil Code of Ukraine is an important and progressive step in the process of reforming relevant legal relations. However, the amendments introduced do not yet provide complete and sufficient legal regulation, but rather form the basis for further improvements to legislation in this area.

Key words: trust, property, trust property, fiduciary, trust, fiduciary relationship, fiduciary owner.

Постановка проблеми. В теорії права юридичним конструкціям приділяється особлива увага, зокрема з огляду на те, що вони є основою формування категорійного апарату в доктринальній практиці, законотворчій діяльності та у сфері правозастосування. Нечітке розуміння фідучіарних юридичних конструкцій спричиняє наукові дискусії щодо доцільності закріплення інституту довірчої власності в законодавстві України. Це також призводить до появи різних, подекуди суперечливих підходів стосовно вибору оптимальної моделі довірчої власності.

Мета статті – дослідження та аналіз особливостей фідучіарної юридичної конструкції згідно законодавства України.

Стан дослідження. Окремі аспекти фідучіарних відносин були предметом наукових пошуків Г. В. Буяджи, Н. М. Дихти, Р. А. Майданика, А. О. Рябчинської, Є. О. Трубакова, О. А. Халабуденко та інших.

Виклад основного матеріалу. За допомогою юридичних конструкцій створюються правові поняття, інститути та доктрини, які в свою чергу спрямовані на забезпечення стабільності та ефективності правової системи.

За визначенням Д. О. Лавренко, юридичні конструкції – це закріплені у законодавстві ідеальні узагальнювальні моделі структури правових явищ, створюваних для формування регулятивних, охоронних, захисних нормативно-правових приписів і досягнення точності і визначеності законів [14, с. 120]. Авторка також зазначає, що юридичні конструкції дозволяють ідентифікувати і класифікувати юридичні явища шляхом виявлення їх юридичної природи [13, с. 178]. На переконання Р. Ієринга, юридична конструкція – це один із засобів юридичної техніки та природно-історичний метод обробки правового матеріалу [23, с. 42].

Більш широке розуміння юридичної конструкції розкриває А. О. Дутко, на думку якої досліджувана категорія є відображенням певної послідовності елементів правового явища, що дає змогу логічно побудувати правовий матеріал, викласти його у певній послідовності, яка обумовлена типом зв'язку між елементами правового явища [11, с. 106].

Виходячи з аналізу зазначених вище положень, можна дійти висновку про те, що юридичні конструкції, як один із основних елементів нормотворчої техніки, визначають характер певних правових явищ, їх зміст, забезпечують структурованість, точність та логічну впорядкованість норм права. Перш за все юридична конструкція має відображати структурні елементи визначених юридичних явищ. За допомогою юридичної конструкції згодом формуються нормативно-правові приписи.

На переконання Л. М. Доброг, до ознак юридичних конструкцій варто віднести: 1) логічність структури (основними елементами логічної структури юридичної конструкції є такі: відображають суттєві ознаки правових явищ; правові норми; правові принципи; правові презумпції; правові фікції); 2) універсальність (здатність застосовуватися для моделювання різноманітних правових явищ незалежно від галузі права); 3) функціональність (її роль як інструменту для досягнення конкретних цілей правового регулювання); 4) формальну визначеність (ця ознака забезпечує чіткість, ясність і однозначність правового регулювання, робить юридичну конструкцію зрозумілою для суб'єктів права та придатною для застосування у правозастосовній практиці) [10, с. 29–30].

На думку А. Дутко, юридичним конструкціям притаманні такі ознаки як: 1) є відображенням структури певних однорідних правових явищ, які потребують законодавчої регламентації; 2) є ідеальними моделями структури правових явищ; 3) закріплюються у законодавстві двома способами: текстуальним (словесним виразом змісту конструкції у тексті законів) та смисловим (логічним виводом змісту конструкції із сукупності нормативно-правових приписів); 4) використовуються законодавцем для досягнення точності і визначеності змісту законів та законодавства загалом [12, с. 159].

Викладене дає можливість зробити висновок про те, що в доктрині приватного права спільним є підхід щодо виокремлення ознак, характерних юридичним конструкціям, зокрема через, визначення мети їх існування. Перш за все мова йде про те, що завдяки логічно побудованим юридичним конструкціям забезпечується чітка правова регламентація певних явищ правової дійсності.

Щодо функціональної характеристики юридичної конструкції, то варто відмітити, що вона дозволяє не лише виокремити певні функції правового явища, але й розкрити його значущість для сфери професійної діяльності юристів. Під функціями юридичної конструкції пропонується розуміти основні напрямки їх впливу на правову дійсність, в чому виявляється їх сутність та основне призначення. Серед них можна виділити наступні: моделювання, інтерпретації, регулятивна, методологічна та телеологічна [8, с. 57].

Слід акцентувати увагу також на тому, що в контексті глобалізаційних процесів у світі формуються нові вимоги до розвитку права. Все більшого значення набуває міжнародне співробітництво, тому в питанні гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, дослідження проблематики юридичних конструкцій різних правових явищ є актуальним.

В контексті зазначеного дослідження варто звернути увагу на те, що фідучіарна юридична конструкція (від «*fiducia*» – довіра) охоплює правовідносини, у яких одна сторона передає іншій певні повноваження, майно або компетенцію на основі довіри, покладаючись на сумлінність, лояльність і професіоналізм контрагента. Це відносини із підвищеним стандартом поведінки, де правове зобов'язання тісно пов'язане з особою зобов'язаної сторони.

В юридичній доктрині та правозастосовній практиці широко застосовуються поняття «фідучіарні відносини», «фідучіарні договір» та «фідучіарна угода». Термін *fiducia* застосовується до всіх типів відносин, в ситуаціях, коли суть правочину, що встановлює такі відносини, «спирається на взаємну довіру її учасників» [21, с. 68].

Сутність довірчих правовідносин розкривається шляхом аналізу нормативно-правових актів, які регламентують окремі інститути довірчого управління тощо. Згідно нормативної дефініції, фидуціарні відносини – відносини між двома або більше особами, за яких одна особа має фидуціарний обов'язок стосовно іншої(их) особи (осіб), а саме обов'язок діяти якнайкраще в інтересах такої особи (осіб) [3].

В правовій доктрині відсутній єдиний підхід до визначення досліджуваної категорії. Фидуціарні відносини розуміються як відносини між двома сторонами, в яких одна сторона (фидуціар) зобов'язана діяти якнайкраще в інтересах іншої сторони (бенефіціара або принципала) [25]; відносини, в яких одна сторона (фидуціар) має дискреційні повноваження щодо істотних практичних інтересів іншої сторони (бенефіціара) [24]; відносини, в яких одна сторона має особливу довіру до іншої особи та покладається на цю особу [27], яка в свою чергу має фидуціарний обов'язок діяти на користь першої сторони [22, с. 169].

Аналізуючи історичні аспекти розвитку довірчих правовідносин, варто відмітити те, що вони були характерні ще в Стародавньому Римі та виникали на основі так званих фидуціарних угод, які поділялися на дві групи: 1) засновані на дружніх стосунках; 2) які виникали на підставі відносин позики. Н. М. Дихта зауважує, що фидуціарні відносини виявилися відповідною формою для досягнення певних економічних ефектів, характерних для правових відносин найму, зберігання, позики, транспортування тощо [9, с. 202].

Р. А. Майданик вважає, що у сучасному розумінні фидуціарний правочин пов'язаний з найбільш яскравим прикладом – фидуціарними контрактами в приватному праві Стародавнього Риму, згідно з якими власність на річ передавалась зберігачеві на період зберігання за договором фидуціарного зберігання (*fiducia cum creditor*) або фидуціарному власнику за договором забезпечувальної фидуції *fiducia cum creditore* [15, с. 9–10].

Країни континентальної системи права рецепіювали інститут довірчих відносин, шляхом пристосування їх до відносин представництва, позики, управління майном, забезпечення виконання зобов'язань та ін. Щодо англо-американської системи права, то досліджуваний інститут знайшов своє відображення в трасті.

А. Рябчинська вказує на те, що траст як правовий інститут речового права англо-американської системи права передбачає набуття довірчим власником статусу юридичного власника переданого у довірчу власність майна відповідно до положень загального права [19, с. 45]. В зазначеному контексті варто звернути увагу на те, що траст, на відміну від довірчих відносин, характерних для країн континентальної системи права, характеризується так званим «розщепленням» права власності на майно між власником за загальним правом (довірчим власником) та вигодонабувачем як власником згідно з правом справедливості.

Передача права власності з метою забезпечення виконання зобов'язання у країнах континентальної системи права здійснюється в межах правової конструкції фидуціарної передачі права власності (*fiduciary transfer of ownership*), або фидуції (*fiducia*) та передбачає перехід до кредитора права власності на передане в забезпечення майно [18, с. 213].

Зокрема запровадження конструкції «право довірчої власності» у Цивільний кодекс України (далі – ЦК України) пов'язане із прийняттям Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» від 19.06.2003 р. № 978-IV.

Підставою для введення до ЦК України інституту довірчої власності було прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 19.06.2003 р. № 980-IV [2]. Згідно ч. 2 ст. 316 ЦК України, право довірчої власності є особливим видом права власності, яке виникає внаслідок закону або договору [1].

Аналізуючи загальноприйняте в правовій доктрині розуміння довірчої власності, Г. В. Буяджи зазначає, що вона розглядається як трастоподібна конструкція, яка передбачає виникнення речових прав на майно в довірчого власника внаслідок передачі йому майна з певною метою, зокрема для управління ним в інтересах визначених осіб [7, с. 26].

Згідно ч. 2 ст. 1029 ЦК України, договір управління майном може засвідчувати виникнення в управителя права довірчої власності на отримане в управління майно. Довірча власність на отримане в управління нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості виникає з моменту її державної реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно [1].

В зазначеному контексті варто звернути увагу на постанову Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 13.12.2019 р. у справі № 916/15/18, в якій також певною мірою звертається увага на специфіку права довірчої власності. Суд зазначив, що, на відміну від права власності як цивільного права власника щодо володіння, користування та розпорядження належним йому нерухомим майном (ч. 1 ст. 316 ЦК України), що здійснюється власником в межах закону на власний розсуд та незалежно від волі інших осіб, право довірчої власності (ч. 2 ст. 316 ЦК України) та права управителя майна за договором управління можуть обмежуватися в силу закону (ч. 2 ст. 1029 ЦК України) або відповідно до умов укладеного договору управління майном [6].

Крім наведених вище положень цивільного законодавства, що регламентують довірчу власність, в ЦК України закріплено також фидуціарну юридичну конструкцію права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання, який є відносно новим правовим інститутом для України. Він закріплений в цивільному законодавстві наприкінці 2019 року, перш за все, з метою покращення інвестиційного клімату за напрямками, які були обрані за результатами компетентної оцінки щодо відповідності національного законодавства кращим світовим практикам, а також відображеними Групою Світового банку в методології рейтингу Doing Business.

З огляду на євроінтеграційний напрям розвитку України, доцільним є зазначення правових актів Європейського Союзу, в яких йде мова про відмінний від застави забезпечувальний інструмент, який передбачає передачу права власності з метою забезпечення виконання зобов'язання. Зокрема такими актами є: 1) Директива Європейського Парламенту та Ради щодо механізмів фінансового забезпечення від 2002 року; 2) «Принципи, Дефініції та Модельні правила Європейського приватного права»; 3) Кейптаунська Конвенція про міжнародні гарантії стосовно рухомого обладнання від 16.11.2001 р.

Слід звернути увагу на те, що в § 8 глави 49 ЦК України передбачена можливість передачі права власності на майно задля забезпечення в межах конструкції довірчої власності. Згідно ч. 2 ст. 597¹ ЦК України, право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язань (далі – довірча власність) є різновидом права власності на майно, за яким кредитор, який отримав майно у довірчу власність (довірчий власник), не має права самостійно відчужувати таке майно, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом. Відповідно до положень ч. 3 ст. 597¹ ЦК України, з моменту встановлення довірчої власності право власності особи, яка передала своє майно у довірчу власність, припиняється [1].

З наведеного вбачається, що мова йде про один із способів забезпечення виконання зобов'язання, згідно якого кредиторіві надається речово-правовий титул – право довірчої власності на предмет забезпечення. Право власності кредитора як довірчого власника обмежується, по-перше, визначеною сторонами метою, а саме – належним виконанням зобов'язання, по-друге, фидуціарним обов'язком повернути майно після належного виконання зобов'язання. Таким чином, кредитор не може вільно розпоряджатися майном до настання строку виконання зобов'язання. Проте із зазначеного правила є виключення, яке стосується звернення стягнення у випадку невиконання зобов'язання та у разі викупу майна для суспільних потреб.

Зазначене також підтверджується судовою практикою, зокрема у постанові Великої палати Верховного Суду від 05.06.2019 р. № 755/12638/15-ц сформовано визначення правової природи довірчої власності, яка полягає у наданні довірчому власнику речового права, обмеженого цільовим характером його здійснення в інтересах визначених осіб. Довірчий

власник здійснює право власності на об'єкт довірчої власності лише для досягнення визначеної мети, яка обтяжує право довірчої власності. У вказаній справі такою метою є фінансування будівництва житлового комплексу [4]. Також норми щодо права довірчої власності отримали своє застосування у рішенні Вищого господарського суду України від 05.04.2017 р. у справі № 42/339-10.

Як слушно зазначає А. Рябчинська, під час передачі права власності на майно довірчому власнику для забезпечення виконання зобов'язання на його користь боржник (довірчий засновник) проявляє надмірну довіру до кредитора, що полягає в наділенні останнього обмеженим забезпечувальною метою титулом власника майна та в покладенні на нього обов'язку повернути переданий речово-правовий титул після належного виконання зобов'язання [18, с. 214].

Розкриваючи сутність забезпечувального права власності як фидуціарного (довірчого) права власності кредитора (отримувача забезпечення, забезпечувального власника), Р.А. Майданик, вважає, що це неволодільницький речовий спосіб забезпечення виконання зобов'язання боржника (надавача забезпечення) [16, с. 1009–1010].

З практичної точки зору, забезпечувальна конструкція довірчої власності надає можливість фінансово-кредитним організаціям – кредиторам за договорами позики та кредитними договорами, забезпечувати належне виконання зобов'язання, які виникають на підставі вказаних договорів шляхом набуття в межах забезпечувального зобов'язання права власності. Це в свою чергу дозволяє зменшити процентні ставки для позичальників та сприяє збільшенню обсягу кредитування суб'єктів підприємницької діяльності, які зможуть продовжувати користуватися переданим у довіру власність кредитора майном та відповідно отримувати дохід.

Слід також звернути увагу на те, що в контексті реформ корпоративного управління в Україні, зокрема на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління» від 22.02.2024 р. № 3587-IX, фидуціарна юридична конструкція також знайшла своє зовнішнє вираження в ч. 3 ст. 92 ЦК України, згідно якої орган або особа, яка відповідно до установчих документів юридичної особи чи закону виступає від її імені, а також яка є членом колегіального виконавчого органу юридичної особи, з моменту її вступу на посаду набуває обов'язків щодо такої юридичної особи, зокрема зобов'язана діяти виключно в інтересах юридичної особи, добросовісно і розумно, у межах повноважень, наданих статутом юридичної особи і законодавством, і у спосіб, який, на її добросовісне переконання, сприятиме досягненню мети діяльності юридичної особи, у тому числі уникаючи конфлікту інтересів. Члени наглядової ради або ради директорів юридичної особи мають такі самі обов'язки щодо відповідної юридичної особи та повинні діяти в інтересах цієї юридичної особи та всіх її власників (акціонерів, учасників) [1].

Таким чином, в зазначеній статті вперше на законодавчому рівні були закріплені фидуціарні обов'язки посадових осіб виконавчого органу та наглядової ради юридичної особи. Такі законодавчі зміни пов'язані з прийняттям Європейським парламентом та Радою плану Ukraine Facility 2024–2027 [17], що стало відліком нового етапу реформ, які спрямовані на уніфікацію законодавства України та Європейського Союзу. В контексті реалізації вказаного плану, однією з основних реформ є реформа корпоративного управління державними активами.

Варто звернути увагу на те, що практика країн англо-американської системи права та міжнародні Принципи корпоративного управління ОЕСР визначають два ключові фидуціарні обов'язки директорів компаній: обов'язок лояльності (duty of loyalty) та обов'язок дбайливого ставлення (duty of care).

З огляду на зазначене, закріплені в ч. 3 ст. 92 ЦК України обов'язки діяти виключно в інтересах юридичної особи та уникати конфлікту інтересів в загальноприйнятій теорії фидуціарного права є обов'язками лояльності [26, с. 66–67]. Основною метою цього фидуціарного обов'язку є заборона фидуціарію привласнювати передане йому в управління майно або використовувати його на власну користь чи користь третіх осіб [28, с. 108].

Щодо фидуціарного обов'язку дбайливості, то він виражається у формулюванні ч. 3 ст. 92 ЦК України «...розумно, у межах повноважень, наданих статутом юридичної особи і законодавством, і у спосіб, який, на її добросовісне переконання, сприятиме досягненню мети діяльності юридичної особи...» [1]. З огляду на зазначене можна зробити висновок, що

фідучіарний обов'язок дбайливості застосовується з метою контролю акціонерами над управлінськими рішеннями виконавчого органу юридичної особи та / або наглядової ради.

Є. О. Трубаков акцентує увагу на подвійній правовій природі фідучіарного обов'язку дбайливості, яка проявляється в тому, що з однієї сторони, це набір формальних вимог до якості прийняття управлінських рішень керівництва юридичних осіб, а з іншої сторони, фідучіарна дбайливість використовується як підстава для звільнення посадових осіб юридичних осіб від відповідальності за управлінські рішення, що призвели до збитків [20, с. 129].

З наведеного вбачається, що фідучіарні обов'язки керівників є ключовим елементом корпоративного права, оскільки вони визначають правила взаємодії між основними учасниками бізнес-процесів – керівниками, акціонерами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами. Такі обов'язки покладають на осіб, що займають довірені посади, підвищений рівень відповідальності та зобов'язують їх діяти виключно в інтересах бенефіціарів, дотримуючись принципів чесності, лояльності та прозорості. У корпоративному управлінні ці вимоги здебільшого адресовані директорам і топ-менеджерам, від яких очікується ефективно управління, запобігання конфліктам інтересів, сумлінне виконання своїх функцій та пріоритетність інтересів компанії й акціонерів над власними.

В контексті удосконалення корпоративного управління, та відповідно законодавчого закріплення фідучіарних обов'язків дбайливості та лояльності, варто також звернути увагу на актуальну судову практику, зокрема постанову Великої Палати Верховного Суду від 13.03.2024 р. у справі № 757/23249/17 [5].

Висновки. Виходячи із зазначеного вище, можна зробити висновок про те, що юридичні конструкції полегшують сприйняття та вивчення певних правових явищ, узагальнюють широкий спектр випадків юридичної практики. Дослідивши найбільш поширену фідучіарну юридичну конструкцію такого явища правової дійсності як довірча власність, варто констатувати, що остання є особливим видом права власності, яка регламентується ЦК України, законодавством у сфері управління цінними паперами, управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю та ін. З 2019 року у ЦК України довірча власність регламентована не лише главою 70 «Управління майном», а й главою 49 «Забезпечення виконання зобов'язання», що засвідчує можливість передачі майна на праві довірчої власності не лише в управління, а й у забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором. Щодо закріплення в ЦК України фідучіарних обов'язків дбайливості та лояльності, то це є прогресивним кроком на шляху реформування досліджуваної сфери відносин. Проте аналізовані законодавчі зміни не є достатньо правовою регламентацією та створюють необхідні передумови для подальшої правотворчої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 19 червня 2003 року № 980-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 2. Ст. 6.
3. Про затвердження Порядку погодження наміру набуття або збільшення особою істотної участі у професійному учаснику фондового ринку: рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 березня 2012 року № 394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0635-12/ed20201001#n644> (дата звернення: 02.12.2025)
4. Постанова Великої палати Верховного Суду від 05 червня 2019 року № 755/12638/15-ц. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/82308714>
5. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 13 березня 2024 року у справі № 757/23249/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118137217>

6. Постанова Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 13 грудня 2019 року у справі № 916/15/18. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_obedn_palati_kgs_vs/2019_12_13_916_15_18
7. Буяджи Г. В. Співвідношення довірчої власності й інституту управління майном в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 2 (2). С. 22–27.
8. Гусарєв С. Д., Власенко В. П. Функціонально-видова характеристика юридичних конструкцій. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. 2025. Вип. 88. Ч. 1. С. 55–61.
9. Дихта Н. М. Фідуціарний договір у Римському приватному праві. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Вип. 33. С. 201–206.
10. Добробог Л.М. Поняття юридичних конструкцій як елементу нормотворчої техніки. *Нове українське право*. 2025 . Вип. 1. С. 27–32.
11. Дутко А. О. Використання юридичних конструкцій у цивільному законодавстві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. Вип. 2. С. 105–112.
12. Дутко А. Функціональна характеристика юридичних конструкцій. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 782. С. 158–162.
13. Лавренко Д.О. Значення юридичної конструкції як засобу юридичної техніки. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 3. С. 56–60.
14. Лавренко Д. О. Функціональна панель юридичних конструкцій. Значення юридичної конструкції як засобу юридичної техніки. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 3. С. 64–68.
15. Майданик Р. А. Поняття договору управління майном в цивільному праві України. *Юридична Україна*. 2010. № 7 (91). С. 9–14.
16. Майданик Р.А. *Речове право: підручник*. К.: Алерта, 2019. 1102 с.
17. План для Ukraine Facility 2024–2027. 380 с. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> (дата звернення: 02.12.2025)
18. Рябчинська А. Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язання: поняття та юридична природа. *Юридичний вісник*. 2020. № 5. С. 213–219.
19. Рябчинська А. О. Еволюція інституту довірчої власності у праві України. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 15. С. 42–52.
20. Трубаков Є. О. Реформа корпоративного управління в Україні та фідуціарні обов'язки: подвійна юридична природа обов'язку дбайливості. *Нове українське право*. 2024. Вип. 3. С. 127–134.
21. Халабуденко О. А. *Fiducia causa i відносини intuitu personae у римському і сучасному праві*. Римське право і сучасність: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 травня, 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитоновна. Одеса: Фенікс, 2019. С.68–74.
22. Ходирєва А.В. Фідуціарні відносини у правових системах світу. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2022. № 4 (78). С.168–173.
23. Шутак І.Д. *Юридична техніка*. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.
24. Andrew S. Gold Paul B. Miller *Philosophical Foundations of Fiduciary Law*. URL: <https://academic.oup.com/book/10851>
25. Dheeraj Vaidya *Fiduciary Relationship Meaning*. URL:<https://www.wallstreetmojo.com/fiduciary-relationship/#h-fiduciary->
26. Julian Velasco. *Fiduciary Principles in Corporate Law*. Criddle, Evan J. and Miller, Paul B. and Sitkoff, Robert H. *The Oxford Handbook of Fiduciary Law*. Oxford University Press, 2019. P. 61–78.
27. Merriam-Webster *Fiduciary relationship*. URL: <https://www.merriam-webster.com/legal/fiduciary%20relationship>. Accessed 13 Feb. 2023.
28. Tamar Frankel. *Fiduciary Law*. Oxford University Press, 2011. 313 p.